

103.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 17 lutego 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Apropowizacji prawa do wydawania zarządzeń w zakresie regulacji wypieku chleba tudzież regulacji i ograniczenia sprzedaży oraz spożycia chleba i cukru.

Na mocy art. 2 i 3 ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. № 67, poz. 449) oraz rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 6 sierpnia 1920 r. w przedmiocie upoważnienia Ministra Apropowizacji do wydawania rozporządzeń apropowizacyjnych (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. № 73, poz. 500) — Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Przekazuje się Ministrowi Apropowizacji aż do odwołania prawo do wydawania rozporządzeń w przedmiocie regulacji wypieku chleba tudzież regulacji i ograniczeń sprzedaży oraz spożycia chleba i cukru.

§ 2. Moc rozporządzeń, wymienionych w § 1, rozciągać się może na cały obszar Rzeczypospolitej lub jego część albo na poszczególne miejscowości.

Zarządzenia, dotyczące obszaru b. dzielnicy pruskiej, wyda Minister Apropowizacji wspólnie z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.

§ 3. Rozporządzenie, wymienione w § 1, Minister Apropowizacji w miarę przemijania okoliczności, wywołujących potrzebę ich wydania, władny będzie uchylać własną władzą.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Ministrów:

Witos

Minister Apropowizacji:

Grodziecki

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:

W. Kucharski

104.

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 31 grudnia 1920 r.

o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi.

W wykonaniu ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. (Dz. Ust. № 56 poz. 347 z roku 1920) zarządza się co następuje:

Art. 1. Zakup dla celów od sprzedaży walut zagranicznych i dewiz jako to banknotów i wszelkich wogóle papierowych znaków płatniczych,

czeków, przekazów, weksli, akredytyw i wszelkiego rodzaju pozostałości rachunkowych w walutach zagranicznych, dozwolony jest wyłącznie instytucjom finansowym, działającym bądź na mocy własnych statutów, bądź też na mocy udzielonych przez Rząd koncesji.

Art. 2. Sprzedaż walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym dozwolona jest wyłącznie bankom akcyjnym, których siedziba zarządu znajduje się w granicach Państwa Polskiego, oraz innym instytucjom finansowym, które uzyskają odpowiednie upoważnienie Ministerstwa Skarbu (z zastrzeżeniem wskazanem w art. 18). Instytucje te otrzymują nazwę banków dewizowych.

Art. 3. Instytucjom finansowym, nie posiadającym praw banków dewizowych, o ile poddadzą się całkowicie przepisom niniejszego rozporządzenia, wolno sprzedawać nabyte przez nie waluty zagraniczne i dewizy wyłącznie bankom dewizowym oraz pomiędzy sobą. Instytucje te otrzymują nazwę komisjonerów dewizowych.

Art. 4. Osobom i firmom prywatnym wolno nabywać potrzebne im sumy w walutach zagranicznych jedynie w bankach dewizowych; posiadane zaś przez nie waluty zagraniczne i dewizy mogą być odstępowane tylko bankom dewizowym, lub komisjonerom dewizowym, nie zaś innym osobom lub firmom prywatnym.

Art. 5. Bankom dewizowym wolno dokonywać sprzedaży walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym wyłącznie dla celów następujących:

- a) na pokrycie zobowiązań zagranicznych, wynikających z legalnego przywozu towarów;
- b) na uskutecznienie zaliczek na zapłatę za legalnie sprowadzone towary;
- c) na pokrycie kosztów ekspedycji i transportów towarów;
- d) na spłatę długów zagranicznych, powstałych z przyczyn gospodarczo uzasadnionych;
- e) na zapłatę premji asekuracyjnych zagranicą, o ile wynikają one z legalnych umów asekuracyjnych;
- f) na kosztta podróży do wysokości 1.000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach, jednorazowo na osobę, za specjalną adnotacją na paszporcie zagranicznym;
- g) na kosztta utrzymania osób zagranicą, o ile pobyt ich tam jest usprawiedliwiony, do wysokości 1.500 fr. szw., lub równowartości w innych walutach, miesięcznie na rodzinę;
- h) na utrzymanie zagranicą biur przedsiębiorstw krajowych, o ile działalność ich tam jest uzasadniona z punktu widzenia interesów narodowo-gospodarczych;
- i) na wszelkie inne cele gospodarczo uzasadnione, o ile zachodzi konieczność dokonania zapłaty zagranicą i suma nie przewyższa 500 fr. szw. lub równowartości w innych walutach. Dla sum wyższych wymagane jest uzyskanie uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu lub organów przezeń oznaczonych.

Art. 6. Nabywca waluty, w razie nieużytkowania jej na cel pierwotnie oznaczony, obowiązany jest zwrócić ją bankowi dewizowemu, w którym została nabyta lub Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej po kursie nabywania; jeśli jednak kurs ten jest wyższy od kursu dnia, w którym waluta została zwróconą — po kursie tegoż dnia.

Art. 7. Banki dewizowe i komisjonerzy dewizowi obowiązani są pod kontrolą Ministerstwa Skarbu lub organów przez nie wyznaczonych prowadzić rejestry dokonanych transakcji walutami zagranicznymi i dewizami według wzorów ustalonych przez Ministerstwo Skarbu. W rejestrach tych winny być wyszczególnione: suma nabytej względnie sprzedanej waluty obcej, osoba lub firma, od której waluta została nabyta, względnie której została sprzedana, nazwisko odbiorcy zagranicznego, cel sprzedaży oraz dowody, uzasadniające legalność (art. 5) transakcji. Przedstawione przez nabywcę dowody, winny być przez bank dewizowy opatrzone stemplem, stwierdzającym sprzedaż waluty na podstawie tychże dowodów.

Art. 8. Nabywca sum w walutach zagranicznych obowiązany jest na każde żądanie Ministerstwa Skarbu lub jego organów przedstawić dla kontroli wszystkie dowody, na zasadzie których sumy powyższe zostały przez niego w banku dewizowym uzyskane.

Art. 9. Nabywca waluty uzyskuje przez sam fakt nabycia prawo wywozu tejsze sumy zagranicą za odpowiednim zaświadczeniem, wydanem przez bank dewizowy, który sprzedaż w danym wypadku dokonał. Zaświadczenia takie winny być dodatkowo wizowane przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową lub jeden z jej oddziałów. Adnotacje banków dewizowych na paszportach zagranicznych (art. 5 f.) upoważniają do wywozu waluty bez osobnego zaświadczenia i nie wymagają dodatkowego wizowania przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową.

Art. 10. Wywóz walut zagranicznych i dewiz, niepochozących z kupna w bankach dewizowych, dozwolony jest bez uzyskiwania specjalnego pozwolenia do wysokości 150 fr. szw. lub równowartości w innych walutach. Dla wywozu sum do wysokości 1.000 fr. szw., lub równowartości w innych walutach, wymagane jest zezwolenie Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub jednego z jej oddziałów. Zezwolenia takie udzielane będą za okazaniem paszportu zagranicznego.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo Skarbu, lub organy przez nie wyznaczone.

Art. 11. Wywóz marek polskich w gotowiznie, w czekach lub przekazach dozwolony jest bez specjalnego pozwolenia do wysokości 3.000 marek polskich jednorazowo lub 10.000 marek miesięcznie. Pozwoleń na wywóz marek polskich do kwoty 50.000 mk. pol. udziela Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i jej oddziały.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo Skarbu, lub wyznaczone przez nie organy.

Dla wywozu weksli, wystawionych w walucie polskiej, niezbędnem jest uzyskanie pozwolenia Min. Skarbu lub wyznaczonych przez nie organów.

Art. 12. Wywóz zagranicę papierów procentowych i dywidendowych oraz sprzedaż ich i zastaw osobom i firmom, mającym siedzibę zagranicą, wymaga zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub wyznaczonych przez nie organów. Zezwolenie takie może być udzielone również generalnie, odnośnie do pewnego gatunku papierów, względnie pewnej instytucji.

Art. 13. Sprzedaż za granicę wypłat na Polskę dozwolona jest tylko bankom dewizowym, które obowiązane są o dokonaniu każdej takiej transakcji zawiadomić Ministerstwo Skarbu. Natomiast dokonywanie transakcji

tego rodzaju przez inne firmy lub osoby, uwarunkowane jest uzyskaniem uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub organów przezeń wyznaczonych.

Art. 14. Dokonywanie wpłat w markach polskich na rachunki zagraniczne z polecenia osób i firm, mających siedzibę w Polsce, jak również przelew sum z rachunków krajowych na rachunki zagraniczne może być uskuteczniane tylko w bankach dewizowych i winno być uzasadnione transakcjami z zagranicą, wyszczególnionymi w punktach a), b), c), d), e), i), art. 5.

Wyплаты w markach polskich z polecenia osób i firm mających siedzibę zagranicą, mogą być dokonane jedynie przez banki dewizowe.

W innych instytucjach finansowych dokonywanie powyższych operacji uzależnione jest od każdorazowego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub wyznaczonych przezeń organów.

Art. 15. Udzielanie kredytów w markach polskich firmom zagranicznym wymaga uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu lub wyznaczonych przezeń nie organów. To samo dotyczy honorowania przekazów zagranicznych, opiewających na marki polskie, bez pokrycia. W wyjątkowych wypadkach wolno honorować przekazy takie, o ile istnieje uzasadniona pewność, że pokrycie zostało już wysłane.

Art. 16. Banki dewizowe winne w swej działalności ściśle stosować się do instrukcji wydawanych przez Ministerstwo Skarbu w ramach niniejszego rozporządzenia. Również obowiązane są wszystkie banki przedstawiać na żądanie Ministerstwa wykazy i zestawienia, dotyczące zakupu i sprzedaży walut, tudzież obrotów na rachunkach zagranicznych.

Art. 17. W celu omówienia spraw, związanych z wykonaniem niniejszego rozporządzenia i ewentualnego przystosowania zasad reglamentacji handlu walutami zagranicznymi i dewizami do wymagań życia gospodarczego, oraz sytuacji rynku dewizowego, zwoływane będą nie rzadziej jak raz na miesiąc przez Ministerstwo Skarbu zebrania przedstawicieli banków dewizowych oraz przedstawicieli przemysłu i handlu.

Art. 18. W wypadkach stwierdzonego pogwałcenia przez bank dewizowy lub komisjona dewizowego przepisów, zawartych w rozporządzeniu niniejszem, jakoteż w wypadku stwierdzenia działalności, wpływającej ujemnie na stan waluty polskiej, udzielone zostaje bankowi względnie komisjonerowi przez Ministerstwo Skarbu ostrzeżenie. Jeżeli fakty powyższe zostaną dokonane świadomie, lub będą się powtarzały, bank dewizowy, względnie komisjoner dewizowy, może być pozbawiony prawa dokonywania wszelkich transakcji walutami zagranicznymi i dewizami.

Art. 19. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie dotyczą wszelkich pieniędzy rosyjskich i ukraińskich oraz koron austriacko-węgierskich (niestemplowanych).

Art. 20. Przekroczenie powyższych przepisów, niezależnie od skutków, wskazanych w art. 18, pociąga kary, przewidziane w ustawie z dn. 9 lipca 1920 r. (Dz. Ust. № 56 poz 347 z r. 1920).

Art. 21. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu o ograniczeniu obrotów walutami i dewizami zagranicznymi z dnia 7 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. № 73 poz. 505) ze wszelkimi późniejszymi zmianami

i uzupełnieniami oraz regulamin czynności komisji dewizowej i banków dewizowych z dnia 7 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. № 73 poz. 505) wraz z wszelkimi późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Minister Skarbu:

Steczkowski

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:

W. Kucharski

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski

105.

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi.

Art. 1. Jako organy Ministerstwa Skarbu przewidziane w rozporządzeniu o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi wyznaczeni zostają dla bezpośredniego załatwienia spraw związanych z wykonaniem powyższego rozporządzenia specjaliści delegaci Ministerstwa Skarbu w następujących miejscowościach:

- 1) w Warszawie — dla województw Warszawskiego, Lubelskiego, Białostockiego, oraz obszarów przyznanych Państwu Polskiemu na podstawie preliminarjów pokojowych i umowy o rozejmie, zawartych w dniu 12/X 1920 r. w Rydze;
- 2) w Łodzi — dla obszaru województwa Łódzkiego i Kieleckiego;
- 3) we Lwowie — dla obszaru podlegającego kompetencji Sądu Apelacyjnego we Lwowie;
- 4) w Krakowie — dla obszaru podlegającego kompetencji Sądu Apelacyjnego w Krakowie z wyjątkiem m. Białej;
- 5) w Bielsku — dla obszaru Śląska Cieszyńskiego, łącznie z miastem Białą;
- 6) w Poznaniu — dla obszaru województwa Poznańskiego z wyjątkiem miasta Bydgoszczy, powiatu Bydgoskiego i Inowrocławskiego;
- 7) w Bydgoszczy — dla obszaru województwa Pomorskiego oraz miasta Bydgoszczy, powiatu Bydgoskiego i Inowrocławskiego.

Art. 2. Do czynności wymienionych wyżej delegatów Ministerstwa Skarbu należy w szczególności:

- 1) zbieranie materiału nadsyłanego przez banki w postaci wykazów i rejestrów, opracowanie tegoż materiału oraz przesyłanie go Ministerstwu Skarbu z ewentualnymi uwagami i wnioskami;
- 2) rozciągnięcie systematycznej kontroli nad instytucjami finansowymi przez urządzenie lustracji i rewizji w tychże instytucjach;
- 3) rozstrzyganie na żądanie interesantów czy decyzje banków w przedmiocie przyznawania sum w walutach zagranicznych i kredytowania rachunków zagranicznych zgodne są z obowiązującymi przepisami;